

PRACOVNÍ ČINNOSTI

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět *Pracovní činnosti* vychází ze vzdělávacího oboru *Člověk a svět práce*, postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Cíleně se zaměřuje na praktické (zejména manuální) pracovní dovednosti a návyky a doplňuje tak celé základní vzdělání o tuto důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů a je jejich určitou protiváhou.

Učební osnovy vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* (částečně i osnovy vyučovacího předmětu *Obanská a rodinná výchova* - viz níže) obsahují rozpracované konkretizované výstupy a učivo ze všech tematických okruhů vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce* RVP ZV (na 1. stupni: *Práce s drobným materiálem, Konstrukční*

innosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů; na 2. stupni: *Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce*). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech vyučovacích hodinách jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Prostřednictvím vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* žáci získávají nejen důležité základní pracovní návyky a dovednosti, ale také důležité informace ze sféry výkonu práce. To pro ně může být velkou pomocí při jejich rozhodování o jejich dalším studijním a profesním zaměření.

Vyučovací předmět *Pracovní činnosti* je povinný předmět, který se vyučuje v 1. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 9 hodin). Jednohodinové týdenní dotace vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* lze ve vhodných případech organizovat střídavě jako dvouhodinovky 1/14 dnů v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem s jednohodinovou týdenní dotací (např. s *Výtvarnou výchovou* apod.). Bez ohledu na charakter pracovních činností probíhá výuka vyučovacího předmětu *Pracovní činnosti* ve stejném rozsahu pro chlapce i dívky.

Část vzdělávacího obsahu některých tematických okruhů (*Příprava pokrmů, Provoz a údržba domácnosti, Svět práce*) je realizována ve vyučovacím předmětu *Ob*

anská a rodinná výchova. Část vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce* RVP ZV je realizována rovněž v některých projektech průřezových témat (více viz kapitola 3.4 *Za-
lenění průřezových témat*).

Výuka probíhá z převážné části v odborných učebnách (školní dílna, školní kuchyňka, odborná učebna přírodopisu, odborná učebna výpočetní techniky) a v kmenových učebnách školy, na školní zahradě, na školním hřišti, v nejbližším okolí školy a formou exkurzí i ve vybraných institucích a výrobních podnicích.

Žáci jsou v předmětu *Pracovní činnosti* hodnoceni na základě úrovně zpracování výrobků podle jednotlivých zadání. Hodnocení je celkový přístup k předmětu, snaha o zapojení či splnění zadání.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PŘEDMĚTU**VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE K UČENÍ**

- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Ve vhodných situacích při výuce používáme výpočetní techniku.
- Umožňujeme žákovi bádát, pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Na začátku hodiny navozujeme cíl výukové hodiny a na konci provádíme shrnutí.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, při výuce a při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace.
- Prostřednictvím sebehodnocení vedeme žáky k posouzení svých dovedností a učiněných pokroků.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Vytvářením praktických problémových úloh a situací navozujeme podmínky pro praktické řešení problémů.
- Podporujeme různé způsoby řešení problému a poskytujeme zpětnou vazbu k navrženým postupům.
- Podporujeme týmovou spolupráci a využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i zákonných zástupců.
- Vytváříme příležitosti pro uplatnění publikačních a prezentačních dovedností žáků, při kterých sdělují své názory a myšlenky.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání a k pozitivní prezentaci a reprezentaci své školy, své obce a svojí osoby.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven a v pravidlech pro akce mimo školu.
- Rozvíjíme schopnost žáků naslouchat druhým a vnímat to jako důležitý prvek komunikace.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Podporujeme začlenění všech dětí do výuky a kolektivu volbou vhodných forem a metod práce.
- Vnímáme různorodý kolektiv třídy jako prostředí umožňující vzájemnou inspiraci a rozvíjení individuality.
- Vytváříme podmínky pro práci v týmech a podporujeme vzájemnou pomoc žáků.
- Aktivizujeme žáky ke spolupráci a rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.

- Podporujeme společné vzdělávání žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Průběžně monitorujeme sociální vztahy mezi žáky.
- Umožňujeme žáku zažít pocit úspěchu, spokojenosti a sebeúcty a společně s žáky nastavujeme vhodnou míru sebekritiky a kritiky.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS a dalšími institucemi.
- Ve škole i na mimoškolních akcích upevňujeme pozitivní formy chování žáků a kolektivu.
- Monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření, kázeňské přestupky řešíme individuálně.
- Využíváme pomoci a zkušeností odborníků - výchovných poradců, PPP, OSPOD, policie.
- Problémy řešíme věcně, rozumně, spravedlivě, bez emocí a osobní zášti.
- Dodržujeme zásadu, že špatné projevy chování žáka se nestávají jeho stigmatem.
- Vedeme žáky k ochraně jejich zdraví, k ochraně životního prostředí a rozvíjíme zájem žáků o globální problematiku.
- Pořádáme kulturní akce, exkurze, výlety a účastníme se výtvarných soutěží. Pořádáme také akce ve spolupráci s obcí určené pro zákonné zástupce a veřejnost.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci a jejich snahu oceňujeme.
- Vedeme žáky k pečlivosti a trpělivosti.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Podporujeme schopnost žáků adaptovat se na nové pracovní podmínky.
- Podporujeme opakované využití materiálů, výrobků a recyklátů.
- Společně plánujeme změny venkovního prostoru školy a podílíme se na jejich realizaci.
- Výsledky práce žáků vystavujeme ke zkrášlení školy a pro inspiraci ostatním.
- Vedeme žáky k hledání typických rysů jednotlivých profesí.

OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU 1. období (1. - 3. ročník)

Výstupy z RVP	VÝSTUPY ŠVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy
ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	práce s drobným materiálem vlastnosti materiálu, užití v praxi	
ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy	pracuje samostatně nebo s mírnou pomocí podle slovního návodu nebo předlohy udržuje v čistotě pracovní plochu i pracovní pomůcky dokáže kombinovat více pracovních postupů rozlišuje základní materiály a jejich vlastnosti - kov, dřevo, kámen aj.	vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) pracovní pomůcky a nástroje – jejich funkce a využití jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce lidové zvyky, tradice, řemesla práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem	
ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	zvládá elementární konstrukční dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi dokáže tyto dovednosti využít prakticky v jiných předmětech - např. v matematice	stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů montáž a demontáž jednoduchých předmětů	
ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování	provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování prakticky je využívá při práci na školní zahradě	pěstitelské práce základní podmínky pro pěstování rostlin - půda a její zpracování, výživa rostlin osivo a pěstování rostlin ze semen v místnosti a na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)	
ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny	pečuje o nenáročné rostliny rozlišuje mezi zahradními a		

	pokoje rostlinami a péčí o ně zapojuje se aktivně do péče o školní zahradu zapojuje se aktivně do akcí péče o zeleň v rámci obce	pěstování pokojových rostlin -rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, zdroj alergie, estetický doplněk interiéru základní pravidla pro jejich pěstování v bytě	
ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování	připravuje tabuli pro jednoduché stolování chová se vhodně při stolování dodržuje pravidla slušného chování u stolu zvládne jednoduchý úklid po stolování	příprava pokrmů základní vybavení kuchyně výběr, nákup a skladování potravin jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování technika v kuchyni	

SNÍŽENÉ VÝSTUPY Z RVP	SNÍŽENÉ VÝSTUPY ŠVP 1. období
ČSP-3-1-01p zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy	zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů pracuje podle slovního návodu a předlohy
ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
ČSP-3-3-01p provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny	provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky pečuje o nenáročné rostliny

ČSP-3-4-01p upraví stůl pro jednoduché stolování	upraví stůl pro jednoduché stolování		
ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování	chová se vhodně při stolování		
OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU 2. období (4. – 5. ročník)			
Výstupy z RVP	Výstupy v ŠVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy
ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	využití různých druhů materiálů a jejich vlastností (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) na základě vlastní představivosti	
ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	seznámení s lidovými zvyky, tradicemi, řemesly a jejich využití při tvořivých činnostech	
ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	výběr vhodných pracovních pomůcek a nástrojů s ohledem na jejich funkce a využití	
ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce umí poskytnout první pomoc při úrazu	zásady hygieny a bezpečnosti práce uspořádání pracovní plochy základy poskytnutí první pomoci při úrazu	

ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	<i>stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční) sestavování modelů- jednoduché pracovní operace montáž a demontáž jednoduchých předmětů</i>	
ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	<i>čtení návodů, předloh čtení a tvorba jednoduchých náčrtů postupy a organizace práce práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem</i>	
ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	<i>zásady hygieny a bezpečnosti práce základy poskytnutí první pomoci při úrazu</i>	
ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování na školní zahradě	<i>pěstitelské činnosti, údržba záhonů na školní zahradě údržba záhonů před školou pozorování polních prací v okolí obce</i>	
ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	<i>péče o rostliny v prostorách školy, výsadba a množení pravidla umístění rostlin v interiéru</i>	
ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	<i>rozlišení a způsoby užití pomůcek, nástrojů a náčiní na zahradní práce</i>	

ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce poskytne první pomoc při úrazu	zásady hygieny a pravidla bezpečnosti při práci	
ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně	orientuje se v základním vybavení kuchyně	základní vybavení kuchyně a jeho využití	
ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm	připraví samostatně jednoduchý pokrm	samostatná příprava jednoduchého pokrmu	
ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	pravidla společného stolování a zásady chování u stolu	
ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	hygiena, bezpečnost i rizika při kuchyňských pracích, první pomoc při úrazu	

SNÍŽENÉ VÝSTUPY Z RVP	SNÍŽENÉ VÝSTUPY ŠVP 2. období
ČSP-5-1-01p vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu ČSP-5-1-02p využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii ČSP-5-1-03p volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu ČSP-5-1-04p udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění	vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění
ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a

<p>montáž a demontáž ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu ČSP-5-2-03p udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu - užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky</p>	<p>demontáž pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu - užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky</p>
<p>ČSP-5-3-01p dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin ČSP-5-3-02p ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní ČSP-5-3-04p dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě</p>	<p>dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě</p>
<p>ČSP-5-4-01p uvede základní vybavení kuchyně ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm ČSP-5-4-03p dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni - uplatňuje zásady správné výživy</p>	<p>uvede základní vybavení kuchyně připraví samostatně jednoduchý pokrm dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni - uplatňuje zásady správné výživy</p>